

Nazwa przedmiotu:	Sztuki plastyczne w kontekście społecznym świata rzymskiego - rzeźba portretowa
Course title:	Visual Representations in the Social Context of the Roman World - Portraiture
Kod:	05-SPKS-12
Course code:	05-SPKS-12
Rok studiów:	I, studia drugiego stopnia (magisterskie)
Year of study:	I, second cycle studies (M.A. postgraduate studies)
Semestr:	2, letni
Semester:	2, summer
Typ zajęć:	konwersatorium
Type of course:	seminar
Liczba godzin:	15
Number of hours:	15
Punkty ECTS:	1
ECTS credits:	1
Osoba prowadząca:	dr Ewa Bugaj
Name of lecturer:	Dr. Ewa Bugaj
Poziom kursu:	zaawansowany
Level of course:	advanced
Język wykładowy:	polski
Language of instruction:	Polish
Wymagania wstępne:	wiedza na temat archeologii i sztuki starożytnego Rzymu
Prerequisites:	
Metody oceny:	Obecność na zajęciach i aktywny udział w dyskusjach nad poszczególnymi tematami konwersatoriów, przygotowanie prezentacji i referatu, zaliczenie testu ze źródeł wizualnych (na podstawie slajdów) i końcowe zaliczenie na ocenę.
Assessment methods:	
Treści przedmiotu:	Portret i sztuka portretowania oraz jej funkcje: próba zdefiniowania zjawiska; zarys badań nad rzymską sztuką portretową, typami przedstawieniowymi, ich znaczeniem i funkcją społeczną; formy publicznej honoryfikacji a oczekiwania prywatne i społeczne w starożytnym Rzymie; portrety prywatne oraz posągi honoryfikacyjne - geneza i formy zjawiska; posągi honoryfikacyjne i portrety: postaci przedstawiane i ich status społeczny; ofiarodawcy; oczekiwania stawiane przedstawieniom, mechanizmy rozwoju, akceptacja społeczna i odbiór wizerunków; miejsca lokalizacji rzeźb: przestrzenie i budowle publiczne oraz prywatne, place, domostwa, wille, grobowce; sposoby przedstawiania, zastosowane środki artystyczne a materiał używany do wykonania rzeźb: brąz, marmur, inne kamienie w tym poślednie lokalne, kamienie kolorowe, złoto, srebro, kość słoniowa, wosk i inne; techniki rzeźbiarskie stosowane w starożytnym Rzymie;

	<p>sposoby przedstawiania: pełne figury męskie - w todzie, w zbroi, nagie; sposoby przedstawiania: formy skrócone męskie - hermy, clipeusy, tonda, półfigury, biusty; rozwój, ikonografia i dystrybucja biustów portretowych w świecie rzymskim; postaci przedstawiane, Rzymianie i obcy, wyzwolenicy i niewolnicy, twarze 'typowe' dla poszczególnych okresów, wizerunki ludzi pełniących różne funkcje, zawody, sposoby manifestowanie tożsamości; portrety cesarzy: formy prezentacji rzymskich władców, okoliczności i miejsca stawiania cesarskich pomników rzeźbiarskich, zamawiający i dedykacje, odbiór; portrety cesarzy cd.: prototypy posągów i głów, rynek, repliki, sposoby rozpowszechniania, bazy i inskrypcje; portrety cesarzowych i kobiet je naśladujących rozpowszechniane w sferze publicznej i prywatnej; portrety cesarzowych i innych kobiet cd., typy posągów i głów, stroje, ozdoby, fryzury; podsumowanie: potęga wizerunków typu portretowego w świecie rzymskim; dziedzictwo rzymskiej sztuki portretowej w kulturze europejskiej.</p>
Course contents:	
Cele i efekty kształcenia:	<p>Celem zajęć jest umożliwienie studentom opanowania aktualnej wiedzy na temat rzymskich przedstawień plastycznych reprezentowanych przez jedno z najobficiej zachowanych wizualnych źródeł materialnych, a mianowicie przez rzeźbę portretową (w tym posągi) i wizerunki tzw. twarzy/postaci typowych dla konkretnych okresów rozwoju cywilizacji rzymskiej. Nacisk położony będzie przede wszystkim na uświadomienie uczestnikom kursu faktu, iż pozostałości starożytnych przedstawień obrazowych, które w nowożytnej kulturze europejskiej włączono w pojemną kategorię dzieł sztuki, przypisując im odmienne funkcje niż pełniły w czasach swego powstania, w dzisiejszej nauce zyskują coraz poważniejszą rolę na polu budowaniu wiedzy o społecznościach starożytnych i służą do rozpoznawania wartości i zasad, którymi się kierowały. Postulowaną drogą postępowania badawczego jest próba analizowania i interpretowania rzeźbiarskich przedstawień plastycznych w możliwie najszerszym ujęciu kontekście ich powstania, funkcjonowania i odbioru. W wyniku kursu studenci powinni osiąść umiejętność takiego podejścia badawczego, rozumiejąc jego możliwości i ograniczenia, jak również potrafić krytycznie ocenić dostępny korpus źródeł.</p> <p>W efekcie kształcenia student:</p> <p>posiada zaawansowaną wiedzę na temat jednej z najważniejszych gałęzi kultury wizualnej starożytności rzymskiej, a mianowicie na temat rzeźby portretowej i posągów, zna rozwój badań nad nimi oraz najnowsze koncepcje mające zastosowanie na tym polu; potrafi przedstawić rzymskie źródła rzeźbiarskie w odniesieniu do portretów i wizerunków rozmaitych typowych postaci w ujęciu diachronicznym od czasów republiki po schyłek cesarstwa, wskazując okresy zmian</p>

	<p>i kierunki rozwoju; posiada umiejętność prawidłowego przypisania dzieł do okresów, określenia stylu ich wykonania, rozpoznania przedstawianych postaci historycznych lub wizerunków 'typowych' dla poszczególnych faz historycznych i regionów (centrów wytwórczych); potrafi twórczo zinterpretować różnorodne rzymskie portretowe źródła rzeźbiarskie biorąc pod uwagę przesłanki na temat społeczno-politycznego kontekstu ich wytworzenia, funkcjonowania i odbioru; rozumie siłę ich oddziaływania oraz powody i okoliczności niszczenia; posiada umiejętność krytycznej oceny dostępnego korpusu rzymskich dzieł rzeźbiarskich ze względu na ich wagę dla budowania wiedzy na temat starożytnej rzymskiej społeczności, a szczególnie rozpoznawania wartości i zasad, którymi się kierowała; ma świadomość znaczenia i roli rzymskiej spuścizny rzeźbiarskiej dla rozwoju nowożytnej kultury europejskiej, szczególnie na polu sztuk plastycznych, potrafi ją wskazać na licznych przykładach.</p>
<p>Objectives and learning outcomes:</p>	
<p>Zalecana literatura:</p>	<p>D'Ambra E., <i>Roman Art</i>, Cambridge 1998. Balty J.Ch., <i>Porträt und Gesellschaft in der römischen Welt</i>, 11. Trierer Winckelmannsprogramm, Mainz 1991. Bergmann M., <i>Die Strahlen der Herrscher. Theomorphes Herrscherbild und politische Symbolik im Hellenismus und in der römischen Kaiserzeit</i>, Mainz 1998. Curran J.R., "Moving Statues in Late Antique Rome", <i>Art History</i> 17, 1994: 46-58. Davies P.J.E., <i>Death and the Emperor: Roman Imperial Funerary Monuments from Augustus to Marcus Aurelius</i>, Austin 2004. Elsner J., <i>Art and the Roman Viewer</i>, Cambridge 1995. Fejfer J., <i>Roman Portraits in Context</i>, Berlin, New York 2008. Fittschen K., Zanker P., <i>Katalog der römischen Porträts in den Capitolinischen Museen und den anderen kommunalen Sammlungen der Stadt Rom</i>, Mainz, tom I (1985), tom III (1983). Freedberg D., <i>Potęga wizerunków. Studia z historii i teorii oddziaływania</i>, Kraków 2005. Giuliani L., <i>Bildnis und Botschaft: hermeneutische Untersuchungen zur Bildniskunst der römischen Republik</i>, Frankfurt 1986. Goette H.R., <i>Studien zur römischen Togadarstellung</i>, Mainz 1990. Gregory A.P., "'Powerful Images': Responses to Portraits and the Political Uses of Images in Rome", <i>Journal of Roman Archaeology</i> 7, 1994: 80-99. Hölscher T., <i>Sztuka rzymska: język obrazowy jako system semantyczny</i>, Poznań 2011. Højte J.M., <i>Roman Imperial Statue Bases from Augustus to</i></p>

Commodus, Aarhus 2005.
 Kleiner D. E. E., *Roman Sculpture*, New Haven, London 1992.
 Kockel V., *Porträtreliefs stadtrömischer Grabbauten. Ein Beitrag zur Geschichte um zum Verständnis des spätrepublikanisch-frühkaiserzeitlichen Privatporträts*, Mainz 1993.
 Lahusen G., *Römische Bildnisse. Auftraggeber – Funktionen – Standorte*, Mainz 2010.
 Lahusen G., "Zu römischen Statuen und Bildnissen aus Gold und Silber", *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 128, 1999: 251-266.
 Mikocki T., "Sub Specie Deae". *Rzymskie cesarzowe i księżniczki jako boginie. Studium ikonograficzne*, Warszawa 1988.
 Mikocki T., *Zgodna, pobożna, płodna, skromna, piękna... Propaganda cnót żeńskich w sztuce rzymskiej*, Wrocław 1997.
 Ostrowski J. A., *Starożytny Rzym. Polityka i sztuka*, Warszawa-Kraków 1999.
 Pékary T., *Das römische Kaiserbildnis in Staat, Kult und Gesellschaft*, Berlin 1985.
 Petersen L.H., *The Freedman in Roman Art and Art History*, Cambridge 2011.
 Smith R.R.R., "Roman Portraits: Honours, Empresses, and Late Emperors", *Journal of Roman Studies* 75, 1985: 208-221.
 Smith R.R.R., "Late antique portraits in a public context: honorific statuary at Aphrodisias in Caria, A.D. 300-600", *Journal of Roman Studies* 89, 1999: 99-165.
 Stewart P., *Statues in Roman Society: Representation and Response*, Oxford 2003.
 Stewart P., *The Social History of Roman Art*, Cambridge 2008.
 Tanner J., "Portraits and Agency: A Comparative View", [w:] R. Osborne, J. Tanner (eds.), *Art's Agency and Art History*, Oxford 2007.
 Varner E.R., *Mutilation and Transformation: 'Demnatio Memoriae' and Roman Imperial Portraiture*, Leiden, Boston 2004.
 Walker S., *Greek and Roman Portraits*, London 1995.
 West S., *Portraiture*, Oxford 2004.
 Wood S.E., *Imperial Woman. A Study of Public Images, 40 BC-AD 68*, Leiden, Boston, Köln 2000.
 Zanker P., *Die Maske des Sokrates. Das Bild des Intellektuellen in der antiken Kunst*, München 1995.
 Zanker P., "Individuum und Typus. Zur Bedeutung des realistischen Individualporträts der späten Republik", *Archäologischer Anzeiger* 1995: 473-481.
 Zanker P., *August i potęga obrazów*, Poznań 1999.
 seria "Das römische Herrscherbild" (27 tomów) i inne...

Recommended reading: